

dr Piotr Sobol-Kołodziejczyk
Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu
dr Marek Zieliński
Wyższa Szkoła Handlowa im. Bolesława Markowskiego w Kielcach

RECENZJA KSIĄŻKI: BRUNON HOŁYST (2016), BEZPIECZEŃSTWO GATUNKU LUDZKIEGO, TOM 4, WYDAWNICTWO NAUKOWE PWN WARSZAWA, SS. 742.

Książka B. Hołysta stanowi czwarty tom z serii prac poświęconych szerokiemu ujęciu zjawiska bezpieczeństwa w aspekcie interdyscyplinarnym¹. W recenzowanej pozycji autor podejmuje się omówienia i analizy wybranych zagadnień z zakresu bezpieczeństwa gatunku ludzkiego. Strukturalnie praca zbudowana jest z pięciu części. Nie zawiera ona jednak ani wstępu, ani zakończenia. Bogata bibliografia polsko- i angielskojęzyczna znajduje się za końcu książki.

Pierwsza z nich dotyczy zagrożeń naturalnych (s. 15–76). Szczególne problemy podejmowane przez autora odnoszą się do kataklizmów naturalnych i ich konsekwencji, zagrożeń pochodzących z kosmosu oraz epidemii i pandemii. W odniesieniu do tego ostatniego zagadnienia można zaobserwować, iż wybór dokonany przez B. Hołysta jest arbitralny, ponieważ nie ujmuje on wszystkich chorób zakaźnych. Wypada zatem zapytać o metodologiczne powody takiego postępowania.

W części drugiej rozważono problematykę zagrożeń cywilizacyjnych dla bezpieczeństwa gatunku ludzkiego (s. 79–268). Część ta w przeciwieństwie do części pierwszej jest przedmiotowo niespójna. Trudno wskazać kryterium podziału, zgodnie z którym B. Hołyst dokonał klasyfikacji zagrożeń cywilizacyjnych. Wydaje się bowiem, iż w zakresie przedmiotowym zagadnienie na przykład sztucznej inteligencji oraz problem odpadów i śmieci wzajemnie się wykluczają.

Część trzecia dotyczy problemów społecznych (s. 271–538). Autor kreśli bardzo szerokie pole badawcze poczynając od kwestii terroryzmu we współczesnym świecie, kończąc zaś na problematyce konsumpcjonizmu i pragmatyzacji świadomości ludzkiej. Relacje pomiędzy poszczególnymi rozdziałami są jasne; zatem tok wyводу autora również jest klarowny.

W części czwartej odniesiono się do problematyki zaburzeń psychicznych (s. 541–620). B. Hołyst trafnie dostrzega, że współczesna cywilizacja stanowi podstawowe źródło zagrożeń dla ludzkiego zdrowia psychicznego. Fakt ten wiąże on z tym, iż we współ-

¹ Zob. Brunon Hołyst, *Bezpieczeństwo: ogólne problemy badawcze* (t. 1), *Bezpieczeństwo jednostki* (t. 2), *Bezpieczeństwo społeczeństwa* (t. 3), Warszawa: Wyd. Nauk. PWN 2014-2016.

czesnym świecie nastąpiła utrata tożsamości jednostki ludzkiej. Skoro jednak część dotyczy zaburzeń psychicznych, to trudno uzasadnić, dlaczego głoszone przez siebie tezy autor uzasadnia poprzez na przykład odwołanie się do czynników globalizacyjnych, a nie tylko do psychiatrycznych i psychologicznych.

W części piątek i ostatniej zarazem zostały omówione katastroficzne scenariusze futurologów (s. 623–711), które dotyczą przeludnienia globu, bezpieczeństwa energetycznego, zmian klimatu oraz promieniowania kosmicznego. Rozważania prowadzone przez B. Hołysta zmierzają do uświadomienia, jakiego rodzaju przyszłość może czekać gatunek ludzki.

Podsumowując, książka autora nie stanowi jednolitej monografii. Składa się na nią raczej zbiór rzetelnie i kompetentnie napisanych esejów. Dlatego recenzowana pozycja niewątpliwie nie wyczerpuje całości problematyki związanej z bezpieczeństwem gatunku ludzkiego. Stwierdzenia tego nie można jednak traktować jako zarzut, zważywszy na erudycję i kompetencje badawczą B. Hołysta. Zaletę książki stanowi również prosty i zrozumiały język; wadę natomiast brak indeksu rzeczowego, który z pewnością pozwoliłby na lepszą orientację w prezentowanych treściach. Bez wątpienia jednak recenzowana praca może być interesująca dla socjologów, politologów, teoretyków i praktyków bezpieczeństwa wewnętrznego, psychologów oraz wszystkich zainteresowanych zagadnieniami bezpieczeństwa i zagrożeń z nim związanych.